

I
PENOMBRA

LA MERITXELL PLORA DES QUE HAN SORTIT DE CASA. No és un plor rebec, ni cridaner. Les llàgrimes se li escolen sense treva assegurada a la seva cadireta, al seient de darrere el conductor, com si ja sabés que no hi ha res a fer, que inevitablement passarà el que passa de tant en tant, el que va passar ahir (encara no té noció del temps i ahir, per a ella, és passat, immediat o llunyà, tant se val) o el que passarà demà (d'aquí a quinze dies, per Nadal, per Setmana Santa o a l'estiu, encara no té noció del temps i demà, per a ella, és futur, immediat o llunyà, tot és demà, també tant se val). Molt sovint, veu els ulls de la seva mare al retrovisor, també envermellits, que la miren i li somriuen en un gran esforç que la Meritxell no pot copsar. És petita però ja ha après que aquell malestar que sent podria ser molt pitjor si tot no s'esdevingués d'aquella manera. Sap que la mare no vol deixar-la però ho ha de fer. Sap que la mare se l'enduria ben lluny però no hi hauria sortida. Sap que la mare la

voldria amb ella a totes hores i sap que ella voldria ser amb la mare a totes hores i no haver de marxar mai. Ho sap. I prou.

Des de darrere el vidre contempla com passen els camps, rossos de blat, que anuncien l'estiu incipient. Veu al fons, cobert d'una tènue calitja, el bisbe jacent del Montgrí, estenallat com una muralla immensa amb la panxa rodona i el castell al bell mig del cim, protegint-les del que ha de venir, i desitja que se'ls posi al davant i que no les deixi passar més enllà... Al cap d'un moment es tranquil·litza i s'encanta mirant el cel blau, tan serè, que gronxa un núvol petit, l'únic que hi ha, com si pengés d'un fil invisible damunt dels pomerars. Amb freqüència, quan és a casa del pare, a la nit s'esforça a pensar en aquell cel netíssim que tant li agrada a la seva mare, en aquell cel ben esbandit per la tramuntana que, com una camussa, el frega i el torna cada cop més lluent. Es concentra en aquell blau diàfan que gairebé és un atac als ulls encara que l'imagini a les fosques, tombada al llit, delint-se perquè el vent del nord també esbandeixi els malsons que la desperten a mitjanit, els malsons que la fan cridar el pare una vegada, i una altra, i una altra, i el pare no li respon, per més fort i per més vegades que cridi. Fins que deixa de cridar i té por, molta por, dels fantasmes taronges que s'escapen dels fanals del carrer i s'esmunyen per les escletxes de la persiana; dels udols enfurismats d'aquella tramuntana que amablement,

hores abans, aclaria el cel i que llavors, en el silenci de la nit, sembla que conjuri tots els ganyols dels vents, alliberats no sap ben bé de quin cofre, perquè se li esquitllin rabents dins les orelles, com si llisquessin en tobogan fins al cervell. I es tapa el cap amb els llençols i la vànova i es queda quieta, arraulida prop de la paret, abraçada al coixí, mentre nota com el líquid calent li mulla les cuixes, i el pijama, i torna a cridar el pare i no li surt la veu, i torna a cridar-lo i el pare no hi va, i ella somica, i sanglota, i plora fins que deixa el coixí amarat de llàgrimes abans de perdre l'alè en aquell llit xop de pipí i d'angoixa... Aleshores la mare li diu si veu el mar, molt lluny encara però que sembla molt a prop, en una continuació de la plana resseca i groguenca, just al costat de la muntanya que es marfon arran d'aigua. L'han feta centenars de vegades aquella carretera... Anant, sempre amb la mateixa pena arrapada a l'ànima. Tornant, sempre amb la mateixa dolcesa del retrobament, amb la promesa acomplerta de la calma després de la tempesta. Com un cicle vital: després de l'hivern, la primavera; després del quart creixent, la lluna plena; després de la nit, l'albada; després de l'esperança, el fruit... Després del pare, la mare.

De tornada, la mare també plora tot el camí. El seient del darrere és buit i els camps rossos de blat li duen la Meritxell en el viatge. I el cel blau, tan serè. I aquell núvol petit, penjat d'un fil, com l'osset

suspès d'un paracaigudes que va fixar-li al sostre de l'habitació. I el perfil retallat del Montgrí i la línia del mar, que ja no veu perquè li queden a l'esquena però sap que hi són. La mare plora. La mare que sent encara el cordó umbilical, ara invisible, que la lliga per sempre a la Meritxell. La mare que només la té a ella i viu per ella i es desvia per ella. La mare que l'estima incondicionalment. Que ho va saber aquella nit que va néixer, mentre esperava sola en un box, en unes urgències col·lapsades i amb una llevadora que no donava l'abast. Quan els dolors de part se li feien insuportables i l'anestesia no arribava. Quan el pare va deixar-la sola, després de fer l'ingrés, i se'n va anar amb els seus amics per celebrar-ho i no va aparèixer fins vint-i-quatre hores més tard. Quan respirava sola i es concentrava sola en cada flux d'aire que expel·lia. Quan patia sola aquell feix de contraccions, que s'anaven fent més llargues i més seguides i no tenia temps de refer-se d'una que ja en venia una altra. Quan sentia, ella sola, que la matriu se li esquinçava com si li trepanessin el ventre. Quan s'adonava que tindria la Meritxell sola, que la veuria per primer cop sola i que estaria sola per sempre més. La mare. Que hauria volgut protegir-la de tot. Que l'hauria volgut preservar dels petits ensurts de la vida. Que hauria volgut estalviar-li aquell malestar del viatge, aquell darrer malestar de tots els viatges i malestors que havia patit... La mare que hauria volgut protegir-la del pare.

La mare té els resultats a la guantera del cotxe i tot avui que la conversa del matí amb la metgessa li ha martellejat el cervell. Durant el trajecte d'anada, mentre la Meritxell seia quieta a la seva cadireta, aquella conversa ressonava lluny i s'acostava, obstinada i incansable, surant en l'aire. I cadascun dels mots es multiplicava per cent, per mil, és més bella Blancaneus, és més bella Blancaneus, és més bella Blancaneus, com els mots sorgits dels bocins de mirall, els mots del conte que ha explicat a la Meritxell just fa una estona, totes dues abraçades al llit, abans de deixar-la adormida al pis del seu pare. I la mare no ha pogut espantar aquells mots ni fer-los fora fins que ha sortit de l'apartament, ha caminat fins al cotxe i, després d'obrir agitadament la porta i encertat el contacte, tota ella estremida, s'ha aferrat amb força al volant per intentar apaivagar el tremolor.